

EPKK INFOLEHT

Põllumajanduse ja toidu-uudised Euroopast

EL HEITLEB PANDEEMIA TAGAJÄRGEDEGA

**Toidujulgeoleku jätkuv tagamine on tähtis
vaatamata sektori tõhusale toimetulekule kriisi ajal**

Esimesel juulil alanud Saksamaa EL nõukogu eesistumine seisab silmitsi koroonakriisi leevendamiselega. Kokkuleppele tuleb jõuda taastusrahastuses, EL-i järgmise perioodi eelarves, aga ka ÜPP reformis, jätkata aruelusid keskkonna- ja kliimateemadel ning ees ootab ka kaubanduslepingu sõlmimine EL-st lahkunud Ühendkuningriigiga. Pandeemiakriisi valguses on Saksamaa põllumajandusminister Julia Klöckner rõhutanud vajadust ELi toidujulgeoleku jätkuva tagamise kindlustamiseks - erinevalt ELi keskkonnavolinik Virginijus Sinkevičiusest, kelle hinnangul on Euroopa toidujulgeolek juba niivõrd hästi tagatud, et võib keskenduda keskkonnakaitse, elurikkuse ja kestlikkuse teemadele. Kuidas täpsemalt põllumehed peaksid toime tulema pandeemia tõttu tekkinud majanduskaotusega ning samal ajal investeerima roheüleminekusse ja uut tüüpi tootmisse, ei ole veel vettpidavat vastust saadud. Käimasolevad kaubanduslääbirääkimised Uus-Meremaa ja Austraaliaga töötavad uute konkurentide tulekut ELi põllumajandustoodete turule. Põllumeeste motivatsiooni ei tõsta kindlasti ka järjest kasvav avalikkuse kriitika, mis nende tegemisi kõikjal saadab.

SELLES NUMBRIS:

- Saksamaa eesistumine - 2
- 2021. a. eelarve - 3
- Uued strateegiad - 4
- Piimaturg - 6
- Teravili - 7
- Kaubanduspoliitika - 9
- ÜK piirikontroll - 10
- Kindlustunde uuring - 10
- Tehisintellekt - 12

SAKSAMAA EESISTUMINE KESKENDUB PANDEEMIA TAGAJÄRGEDELE

Olulised on ka ÜPP reform ja loomade heaolu märgistus

COVID-19 pandeemia tagajärgedega tegelemine on 1. juulil alanud Saksamaa EL nõukogu eesistumisaja keskne teema. Eesmärk on jõuda kiiresti kokkuleppele taastumise fondi ja ELi aastate 2021-2027 eelarve osas. Saksamaa kavatseb teha edusamme kliimakaitses Euroopa rohelise kokkuleppe ning majandusliku ja sotsiaalse digitaliseerimise kaudu. Keskendudes Aafrikale ja suhetele Hiinaga soovitakse, et Euroopa võtaks suurema globaalse vastutuse ja tugevdaks oma rolli maailmas. Teine prioriteet on tulevased ELi ja Ühendkuningriigi suhted. Saksamaa põllumajandusminister Julia Klöckner kavatseb samal ajal ÜPP reformiga edasi liikuda, utsitades Euroopat loomade heaolu märgistust looma ja pidama arutelusid strateegia "Talust toidulauale" kohta. Berliin rõhutab, et nende 6-kuuline eesistumisaeg keskendub otseselt COVID-19 pandeemia ületamisele.

KOHALIK PÖLLUMAJANDUS VAJAB SUUREMAT TUNNUSTUST

Keskendumine COVID-19 kriisi tagajärgede likvideerimisele on toidu- ja põllumajandussektori jaoks eriti oluline. Saksamaa on kindlalt otsustanud tagada toiduga varustatuse ning tugevdada Euroopa põllumajandust. Põllumajandusminister Klöckner kavatseb edendada kohaliku põllumajanduse tuntust ja kvaliteetse piirkondliku tootmise võtmerolli tunnustamist, suhtudes samal ajal ettevaatlikult „tarbimisnatsionalismi“ loomisesse.

Kuigi pandeemia on domineeriva tähtsusega, tuleb selle aasta lõpuks lahendada ka rida teisi küsimusi, sh ÜPP reform ja tulevik pärast 2020. aastat. Tähtaegselt tuleb lahendada kalapüügikvootide kehtestamine aastaks 2021 ja läbirääkimised Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF) üle pärast 2020. aastat, samuti muudatused EMKFi eeskirjades teatavate Põhjamere kalandusharude alalise sulgemise kohta.

LOOMADE HEAOLU MÄRGISTUS JA UUTE KESKKONNANÕUETE VÄLTIMINE

Saksamaa soovib edasi liikuda ka EL ühise loomade heaolu märgistuse loomisega. Seadusega määratletud märgistus loomset päritolu toodetele, mis tähistab loomade heaolu kriteeriumide täitmist, võimaldab tarbijatel teha ostuotsuseid. Teisteks olulisteks teemadeks on põllumajandussektori digitaliseerimine ja EL-i metsastrateegia edendamine. Strateegia „Talust toidulauani“ osas soovib Saksamaa rõhutada, et nimetatud strateegia ja EL-i põllumajanduspoliitika peavad olema omavahel tihedalt seotud ning soovib vendada EL-i nõukogu vältima uute keskkonna- ja kliimanõuete kohaldamist põllumajandustootjatele. Oluline on tagada põllumajanduse majanduslik jätkusuutlikkus.

Tuleb edendada kohaliku põllumajanduse tuntust ja kvaliteetse piirkondliku toodangu võtmerolli, kuid olla ettevaatlik "tarbimisnatsionalismi" loomisega.

© European Commission

ELI 2021. AASTA EELARVEKAVA AITAB EUROOPA MAJANDUST TAASTADA

Järgmise aasta eelarve tuleks kinnitada novembris

Euroopa Komisjon tegi 24. juunil ettepaneku määrata ELi 2021. aasta eelarve mahuks 166,7 miljardit eurot. Seda täiendatakse 211 miljardi euro ulatuses toetustega ja ligikaudu 133 miljardi euro ulatuses laenuudega ajutisest taaste-rahastusest „NextGenerationEU“, mille eesmärk on kaasata investeeringuid ja anda Euroopa majandusele uus hoog. Aastaeelarve ja „NextGenerationEU“ kaasavad 2021. aastal koos märkimisväärses mahus investeeringuid, et kõrvaldada koroonaviiruse pandeemia vahetu majanduslik ja sotsiaalne kahju, alustada kestlikku taastamist ning kaitsta ja luua töökohti. Eelarve on samuti täielikult kooskõlas kohustusega investeerida tulevikku, et saavutada keskkonnahoidlikum, digitaalsem ja vastupidavam Euroopa. Kui eelarve kinnitatakse, saab sellest esimene uue mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) raames vastuvõetud eelarve, samuti esimene eelarve pärast Ühendkuningriigi EL-st lahkumist. Loe lähemalt [SIIT](#).

ÜPP JAOKS TAOTLETAKSE 55,8 MILJARDIT EUROT

Ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) jaoks taotletakse 55,8 miljardit eurot Euroopa põllumajandustootjate toetamiseks, samuti sektori vastupanuvõime tugevdamiseks ning vajaliku rahastuse loomiseks kriisiohjeks. Esimese samba (Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond, EAGF) hinnanguline kogumaht on 40,8 miljardit eurot, millest suurem osa rahastatakse heakskiidetud assigneeringutest (40,2 miljardit eurot). Ülejäänud osa rahastatakse eeldatavasti sihtotstarbelistest tuludest (586 miljonit eurot), peamiselt finantskorrektsioonidest, mis on umbes 485 miljonit eurot vähem kui 2020. aasta eelarves.

OTSETOETUSTELE 38 MILJARDIT

Otsetoetuste puhul võetakse järgmise aasta eelarveprojektis arvesse liikmesriikide otsuseid summade ülekandmiseks 1. samba otsetoetuste ja 2. samba maaelu arengu toetuste vahel, samuti erinevate otsetoetuskavade eelnevat kasutamist. Eeldatavalt on 2021. aasta otsetoetuste kulutused pisut üle 38 miljardi euro. Turukorraldusmeetme rahastamine püsib stabiilsena umbes 2,6 miljardi euro väärtuses (sarnaselt 2020. aastaga), kajastades põllumajandusturgude viimaseid arenguid ja turutoetusprogrammide reaalsel kasutamist. Piima ja liha eraladustusmeetmeid, mille komisjon kinnitas juuni lõpus, rahastatakse 2020. aasta eelarves ette nähtud marginaalidest. EAGFi hinnangulised eelarvevajadused ületavad muudetud mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekus esitatud EAGFi ülemmäära (40,2 miljardit eurot pärast ümberpaigutamist), ametnikud kinnitavad, et kohaldatakse finantsdistsipliini mehhanismi, nii et EAGFi kulud jäävad selle ülemmäära alla. Selle tulemusel on EAGFi rahastus 2021. aasta eelarveprojektis võrdne ülemmääraga, nii et varu ei jää. 2021. eelarveaastal rakendatakse finantsdistsipliini ka kriisireservi moodustamiseks, mis ÜPP üleminekueeskirjade kohaselt on 487,6 miljonit eurot.

MAAELU ARENGULE RAHA ROHKEM

Maaelu arenguks sisaldab 2021. aasta eelarveprojekt 15 miljardit eurot kulukohustuste assigneeringutena ja 14,7 miljardit eurot maksetena praeguste maaelu arengu programmide kulude katmiseks. Taotletud maksete assigneeringud on oluliselt suuremad kui 2020. aasta eelarves - 14,7 miljardit eurot kulukohustustena ja pisut üle 13 miljardi euro maksetena vastavalt komisjoni esialgsele ettepanekule - mis kajastavad järgmiseks aastaks kavandatud suuremat summat programmide ühtlast rakendamist. Ühekordne meede võimaldab riikidel maksta toetusesaajatele ühekordset summat, pidades silmas COVID-19 pandeemiat.

2021. aasta eelarve projektis suunatakse vahendid sinna, kus neist on kõige rohkem kasu.

EESMÄRK 2030. AASTAKS – PÖLLUMEHED TOOTMISEST EEMALE JÄTTA

Prantsuse tootja arvamus „Talust toidulauale“ ja elurikkuse strateegiate eesmärkidest

Põllumehed ootasid strateegiatelt konkreetseid lahendusi ja täpseid vastuseid püsitatud küsimustele. Selle asemel anti meile teoreetilised vastuolulised eesmärgid ja sürrealistlikud meetmed. Strateegiates esitatud peamiste eesmärkide hulgas on üks, mis mulle selgelt silma paistab: 10% põllumajandusmaast tootmisest välja jätta on põhimõte, mis läheb vastuollu kõige sellega, mida mina ja mu kaaspõllumehed teevad ja mille eest seisavad.

PÖLLUMAAST TASUTA LOOBUMINE ON VASTUOLUS STRATEEGIA EESMÄRKIDEGA

Idee, et ma ei kasutaks osa oma põllumaast ilma rahalise hüvitiseta, tundub pärit olevat väljastpoolt meie maailma. Kujutage ette, et ostate korteri, mille väärtusest 10% võtab omale keegi kolmas osapool ... Kas see tähendaks pikalt tegutsenud loomakasvataja jaoks nagu mina, et pean osast maast ja loomasöödast loobuma, muutudes muudest söödaallikatest, sealhulgas importsöödast? Kas see ei ole vastuolus strateegiates nimetatud kesksete eesmärkidega? Oleme juba näinud, et alad, kus on põllumajandustootmisest loobunud, on asendunud harimata maaga, seal on suvel metsatulekahjud ja maalihked talvel. Kui põllumajandus maalt kaob, on valitsused kiired kaebama ja põllumajandustegevuse väärtust tunnistama ... Kuid sageli on kahjuks juba liiga hilja!

TOIDUGA KINDLUSTATUS EI OLE ISEENESESTMÕISTETAV

IKui tahame pestitsiidide kasutamist vähendada 50% (mis tähendab väiksemat saaki), suurendada mahetootmise osakaalu 25% -ni (tulemuseks on madalam saagikus) ja lisaks ka 10% põllumajandusmaast tootmisest välja jätta, siis kuidas kavatsime tagada suureneva elanikkonna toiduga kindlustatuse? Covid 19 puhangu üks õppetundidest peaks olema, et toiduga kindlustatust ei tohi iialgi võtta iseenesestmõistetavana. Kuidas need eesmärgid aitavad selle lahendamisele kaasa nii, et toidu hind säilib mõistlikul tasemel?

1% VÄHEM TOOTMIST EL-S TÄHENDAB 1 MILJON HA SUUREMAT PÖLLUMAAD KOLMANDATES RIIKIDES

Strateegiad ei arvesta, et aastaks 2030 kaotame linnastumise tõttu 4 miljonit hektarit põllumaad ning arvatakse, et lisaks loobutakse veel 11% maast, sest põllumajandustootjad lõpetavad tegevuse. Kuidas on ELi võimalik vältida impordi suurendamist kolmandatest riikidest? Kui vähendame EL-i tootmist 1%, siis see tähendaks põllumaa suurenemist kolmandates riikides 1 milj. hektari võrra koos koheselt suureneva metsade raadamisega. Arusaamatu on ka, mille alusel on 10% maa tootmisest välja jätmise ette nähtud, kuidas seda kontrollitakse ja kuidas käsitletakse liikmesriikide erinevat olukorda? Strateegiad ei sisalda ka ühtegi rahalist hüvitist põllumajandustootjatele, kes lihtsalt osa oma maast tootmisest kõrvale jätavad.

Fotol artikli autor Henri Brichart. Copa ja FNSEA asepresident, Prantsusmaa piimatootja.

KUIDAS AIDATA TOOTJATEL KESKKONNAEESMÄRKE SAAVUTADA?

Esiteks: maastikuelementide kasutamist tuleks kõigis liikmesriikides rahaliselt toetada. Mõte, et põllumehed jätaksid lihtsalt osa oma maast tootmisest välja, ei tööta. Toetust võiks anda kas ÜPP I samba ökoskeemide abil või II samba keskkonna- ja kliimameetmetes ambitsioonikamate lahenduste leidmiseks. See tähendab, et mõlemad sambad peaksid olema piisavalt rahastatud ja neid ei tohiks kärpida.

Teiseks: laiendatud loetelu maastikuelementidest, mis oleksid ühtlustatud ja abikõlblikud kõikides liikmesriikides. Raske on aru saada, miks teatud tüüpi maastikud on ühes liikmesriigis abikõlblikud ja teises mitte ning see tekitab ebavõrdsust. Mõnikord toob tootmine rohkem keskkonnale kasu kui maa sööti jätmise. Eriti tähtis on see loomasööda puhul – hiljutistel põuastel suvedel nägime, et loomakasvatajad olid hädas sööda kättesaadavusega. Kui neil on vaja äärmuslikel juhtudel kasutada heina niitmist keskkonnanoüete tõttu tootmisest välja jäetud maalt, siis ei tohiks seda takistada.

Kolmandaks: nende maastikuelementide kontrollimine peab olema lihtsaim võimalik, et mitte suurendada tootjate halduskoormust. Sealjuures peaksime tagama, et maastikuelementid on osa abikõlblikest hektaritest, et tootjad saaksid otsetoetusi ka nende maade eest. See kaotaks vajaduse need maapid toetustaotlustes eraldi välja tuua, mis praegu on koormav, piiratud mõjuga tava. Samuti võimaldaks see tootjatel nende nõuete rakendamisel olla paindlikum ja muuta nende asukohta vastavalt oludele, mida põllumajandustegevus nõuab.

Neljandaks: kõige tähtsam, maastikuelementide lisamine peaks olema vabatahtlik. Kipume unustama, et põllumehed on tegelikult ainsad, kes elavad maastikul ja hoolitsevad selle eest. Kui tahame suurendada maastikuelementide hulka, peaksime keskenduma neile tootjatele, kes tegelikult tahavad neid rakendada, selle asemel, et neile uusi kohustusi seada. Seepärast tuleks maastikuelementide kasutamist edendada eelkõige ökoskeemide ja II samba keskkonnatoetus- te kaudu.

Lone Andersen, Copa-Cogeca mahe-töögrupi juhataja, mahepiimaootja Taanis

ELi mahetoote logo

MIS JUHTUKS, KUI MAHE- TOODANG 2030. AASTAKS KOLMEKORDISTADA?

Mahetootja vaatepunkt

Euroopa Komisjoni avaldatud strateegiad ELi põllumajanduse tuleviku kohta seavad väga ambitsioonikad eesmärgid. 2030. aastaks peaks ELis olema 25% põllumajandusmaast mahepõllumajanduslik maa. Selle eesmärgi saavutamiseks on vaja palju pingutada ja mahepõllumehedena teeme oma parima. Praegu hõlmab mahepõllumajanduslik maa 7,7% ELi põllumajandusmaast, mis tähendab, et 10 aasta pärast peaks mahetootmise valdkond kolmekordistuma. Mõnede liikmesriikidele on see väljakutse eriti märkimisväärne, sest mahetoodete osakaal varieerub EL-s suuresti: 2% -lt Rumeenias 24% -ni Austrias.

Usun, et komisjoni edu selle eesmärgi ellu viimisel sõltub peamiselt lõpptarbivate valmisolekust ja suutlikkusest ennekuulmatu ulatusega muutuse tegemiseks põllumajandusturul. Jätksuutlik mahetootmise kasv saab tugineda ainult turunõudluse arengule. Põllumajandustootjatena sõltume sellest, kas tarbijad soovivad meie kaupu osta; samuti on mahepõllumehed täiesti sõltuvad sellest, kas tarbijad maksavad mahetoodete eest ka kõrgemat hinda.

MAHEMAA KAHEKORDISTAMINE OLEKS TEOSTATAV

Mahepiimatootjana arvan, et mahetootmist võiks kahekordistada ning turu nõudlusest lähtuvalt suurendada mahemaa pinda la 15%-ni. Mahetoodete tarbimine on kasvutrendis pea kõikjal maailmas, kuid mahemaa osakaalu 25%-le tõstmiseks kümne aastaga on EL-s vaja teha enneolematuid jõupingutusi turu mõjutamiseks.

Viimase 20 aasta jooksul on Elis olnud kasvav nõudlus mahetoodete järele. Alates 2018. aastast on mahetootmise ja turu kasv küll jätkunud, kuid varasemast aeglasemalt. See näitab, et vaja on tugevaid jõupingutusi turu vastavusse viimiseks mahetoodangu kasvuga. Teave ja müügiedenduskampaaniad on olulised Euroopa tarbijate paremaks teavitamiseks mahetootmisest ja selle arengu edendamiseks. Kui soovime, et tarbijad maksaksid kõrgemat hinda, peavad nad teadma mahetoodangu omadusi ja selle tootmistüübi eeliseid. Samuti on oluline, et nõudlus suureneks just ELi mahetoodete, mitte imporditud toodete osas.

MAHETOOTMISELE ÜLEMINEK EELDAB KINDLAT TURGU

Teisest küljest peame edendama ka tootmist ning see nõuab rohkem uuringuid ja arendustegevust. Muuhulgas peame tõstma mahekultuuride saagikust ja tugevdama valgusöötade tootmist EL-s. See on hädavajalik, et kaitsta olemasolevaid põllumajandussektorisse tehtavaid investeeringuid ilma põllumajandustootjatele makstavate hindade vähendamiseta ja säilitades mahepõllumehedena majandusliku elujõulisuse. Lisaks tuleb mõista, et põllumajandustootjad võtavad mahepõllumajandusele ülemineku keeruka protsessi ette ainult tingimusel, et nad saavad loota jätkusuutlikule ja pikaajalisele turunõudlusele. Peame tugevdama ka toiduainete tarneahela toimimist. On oluline tagada, et Euroopa mahepõllumajandustooted jõuaksid turule ja tarbijateni, ilma et neid müüdaks tavatoodetena. Tähtis on, et suuremahulises jaemüügi-sektoris ei toimuks ebaausat kaubandust.

NOORTOOTJAD JA MAHETOOTMISE JÄTKUMINE ON OLULISED

Põlvkondade uuendamiseks tuleb tagada mahefarmide üleandmine järgmisele põlvkonnale ja nende tegevuse säilitamine. Viimase viie aasta jooksul loobusid igal aastal mahetootmisest vähemalt 2% tootjatest ning seda tootmispiirangute, nendega seotud kulude, kohaliku nõudluse puudumise ning bürokraatia ja sertifitseerimise kulukuse tõttu. Selle nähtuse paremaks jälgimiseks EL tasandil on vaja rohkem andmeid.

Kui tahame mahesektori arengut globaalsemalt paremini jälgida, on vaja ajakohaste, korrapäraste ja usaldusväärsete andmete olemasolu tootmismahtude ja väärtuse ning nõudluse kohta, et tagada tootmine vastavalt nõudlusele. Vaja on ka statistikat selle kohta, kui palju toorainet või töödeldud tooteid on kohapeal või ekspordiks saadaval.

TARBIJA USALDUS ON ARENGU VÕTI

Tarbija usaldus mahetoodete vastu on arengu võti. Tarbijad ei mõistaks tootmiseeskirjade leevendamist, mis nõrgendaks erinevust tava- ja mahetootmise vahel. Mahepõllumajanduse standardid ja tootmismeetodid peaksid edasi arenema, et vastata tarbijate ootustele ja meelitada ligi uusi põllumehi. Kas see oleks võimalik, kui 25% kogu Euroopa põllumajandusmaast oleks mahetootmise all? Eesmärgid iseenesest ei ole veel lahendused; lahenduse peavad leidma põllumehed.

ELI PIIMATOODANG ESIMESES KVARTALIS KASVAS

Euroopa Komisjoni piimaturu ülevaade näitab väiksemat ekspordimahtu, kuid suuremat väärtust

Lehmapiima kogumine EL-27 kasvas 2020. aasta aprillis 2019. a. sama kuuga võrreldes 0,8% (+107 000 t), mille tulemusena oli 2020. a. kumulatiivne suurenemine +2,4%. 2020. aasta aprillis registreeriti suurim tootmismahu kasv Iirimaa (+3,5%, +34 000 t), Itaalias (+2,5 %, +27 000 t) ja Hollandis (+1,7%, 20 000 t) ning üheksa riiki teatasid vähenemisest, sealhulgas Prantsusmaa, kus langus oli 0,7% (15 000 t). Piimakoguse suurenemine jaanuarist aprillini 2020 tähendab enamiku piimatoodete märgatavat tootmise kasvu: täispiimapulber (+8,3%), juust (+1,4%), lõssipulber (+1,5%), hapupiim (+0,8%), joogipiim (+4,0%) ja või (+0,7%). 2020. a. jaanuarist aprillini vähenes ainult koore (-0,5%) ja kontsentreeritud piima (-3,6%) tootmine.

PIIMA HIND LANGES, TOODETE HIND TÕUSIS

EL-27 kaalutud keskmine piimahind langes 2020. aasta aprillis pisut, ulatudes 33,53 sendini / kg (-2,6%). See hinnatase on madalam (-3,1%) kui 2019. aasta aprillis ja +5,1% kõrgem kui viimase viie aasta keskmine. Liikmesriikide hinnangute kohaselt vähenevad piimahinnad veelgi 1,2%, jõudes 2020. aasta mais 33,1 sendini /kg.

Piimatoodete keskmised hinnad EL-27 (seisuga 14.06.2016) on üldiselt paranenud: või 10,5%, kuni 318 € / 100 kg; lõssipulber 7,9%, kuni 213€ / 100 kg, täispiimapulber 1,2%, kuni 270 € / 100 kg, vadakupulber 1,1 %, kuni 75 € / 100 kg. ELi juustuhinnad on langenud: emmental -7,1 % kuni 480 € / 100 kg, edam -0,5% kuni 294 € / 100 kg ja gouda -0,9 % kuni 303 € / 100 kg. Cheddari hinnad on üsna stabiilsed, tõustes 0,4% (303 € / 100 kg). Võrreldes aastataguse olukorraga langesid ELi keskmised võihinnad 27% ja lõssipulbri hinnad 24%.

Maailmaturul on EL-27 või hinnad 1% madalamad kui Ookeanias ja 11 % madalamad kui USA-s. Lõssipulbri hinnad ELis on 9% madalamad kui Ookeanias ja 7% kõrgemad kui USA-s.

EL-27 EKSPORDI VÄÄRTUS KASVAS

Jaanuarist aprillini 2020 suurenes EL-27 riikides tugevalt või (+35%) ja võiõli (+40%) ning vadaku-pulbri (+8%) ja täispiimapulbri (+7%) eksport, kuid vähenes juustu (-5%) ja lõssipulbri (-19%) eksport. EL-27 kogueksport jaanuarist aprillini, väljendatuna piimaekvivalendina, oli -1% madalam kui 2019. aasta tase, samas kui ekspordi väärtus oli 4% suurem kui 2019. aasta jaanuarist aprillini.

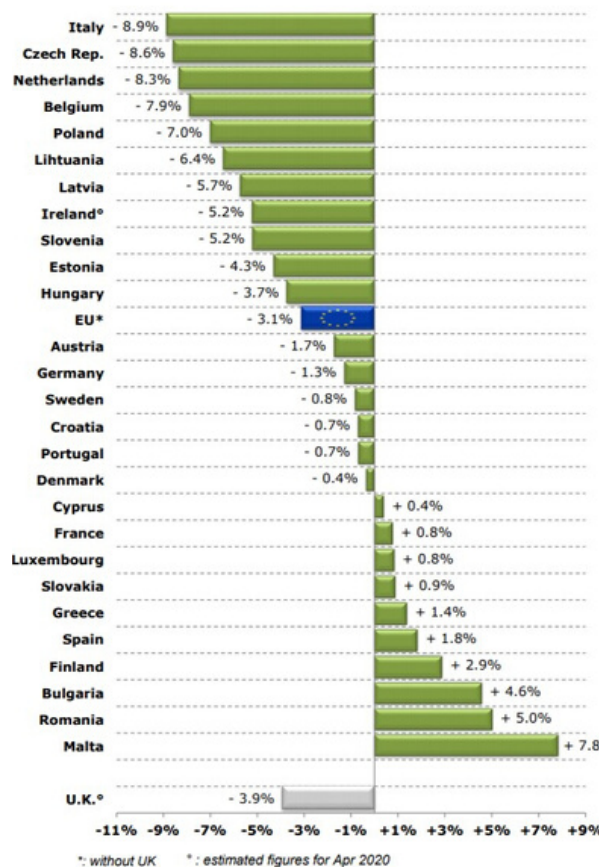
2020. aasta esimese nelja kuu jooksul oli EL-27 juustu ja või ekspordi peamiseks ekspordi sihtkohaks Ühendkuningriik, kuhu 2019. aastaga võrreldes vähenes väljavedu vastavalt 29% ja 19%. Sellele järgnes USA (-1% ja +26%). Juustu eksport suurenes märkimisväärselt enamiku peamiste partnerite puhul: Šveits (+9%), Lõuna-Korea (+56%), Saudi Araabia (+7%), Ukraina (+130%), Austraalia (+10%), Maroko (+69%) ja Alžeeria (+11%). Saksamaa, Prantsusmaa, Holland, Itaalia ja Iirimaa on ELi 5 parima juustueksporti-ja seas 66%-lise osakaaluga (273 762 tonni).

Või puhul näitasid lisaks Ühendkuningriigile ka 10 peamist sihtkohta muljet avaldavat kasvu, peamiselt kahe- või kolmekohalistes numbrites (Saudi Araabia +175%, Maroko +402%, Egiptus +1213%, Ukraina +2639%, Hiina +20%). Iirimaa, Prantsusmaa, Holland, Taani ja Poola olid 2020. aasta jaanuarist aprillini 5 suurimat ELi või eksportijat (78% koguekspordist, 71 473 t). Iiri või jaoks olid peamised sihtkohad Suurbritannia, USA, Maroko, Egiptus: Leedu (2500 t) ja Taani (2253 t) või läks Saudi Araabiase ning Poola või (2923 t) Ukrainasse. Iirimaa eksportis 2020. a. esimese nelja kuuga USAsse 7 578 tonni võid, Marokosse 2611 tonni ja Egiptusesse 2679 tonni võid.

PIIMATOODETE NÕUDLUS I KVARTALIS MAILMAS VÄHENES

Nõudluse poolest oli 2020. aasta jaanuar - aprill ülemaailmselt piimapulbrite osas nõrgem. Hiinast pärit import vähenes lõssipulbri puhul 13% ja kaaluprotsentide osas (+1%). Juustu import Jaapanist oli ligi 12 500 t madalam kui 2019. a. (-12%). Ka USA importis vähem juustu (-3%). Nõudlus või ja võiõli järele oli muljetavaldav Hiinas (+54%), Venemaal (+22% kuni märtsini) ja Austraalias (+23%), kuid üsna negatiivne Türgis (-82%) ja ELis (-47%).

Raw Milk Price evolution in April 2020 compared to April 2019

Source: Member States (Reg. (EU) No 2017/1185 Article 12(a) - Annex II.4(a))

Toorpiima hind aprillis 2020 vrd aprillis 2019. a.

Allikas: EL piimaturu vaatluskeskus

ELI VÄLJAKUTSETEROHKE TERAVILJA-AASTA

Nisu- ja rapsitoodangu vähenemine ja Euroopa tootjate madal sissetulek

Lõuna-Euroopas on koristamine juba alanud ja ilmastikuolud nõuavad enamikus liikmesriikides kiiret koristust. Copa-Cogeca juunis avaldatud esialgsete prognooside kohaselt on 2020. aasta eeldatavalt liigiti erinevate tulemustega aasta; nisu ja rapsiseemnete tootmine langeb märkimisväärselt.

TERAVILJA KOGUTOODANG VIIIE AASTA KESKMINE

Teravilja osas peaks EL-28 kogutoodang jõudma eelmise viie aasta keskmiseni umbes 305 miljoni tonniga. Nisu puhul on siiski oodata kogutoodangu netolangust 11,5%, kuna kasvupind on vähenenud (-3,5%) ning nii pehme kui ka kõva nisu saagikus on madal (-8,3%). Sügiskülvi mõjutas tugevalt suur sademete hulk; sügisesed sordid, nt talinisu, asendati kevadiste sortidega nagu oder, kaer ja mais. Sissetulekute eeldatav langus tuleneb peamiselt ebasoodsatest külvingimustest, kevadest saadik täheldatud veepuudusest ja viirusekandjateks olevate putukate levikust. Pole üllatav, et seda olukorda peegeldab tootmiskulude kasv, peamiselt taimekaitsevahendite hinnatõusu tõttu.

Copa-Cogeca teravilja töögrupi president Jean-François Isambert ütles, et isegi kui esialgsete prognoosidega kaasneb ebakindlus, oleme äärmiselt mures nisu tootmise vähenemise ja prognoositud majanduslanguse mõju pärast teraviljatootjate sissetulekutele turustusaastal 2020/2021.

ÕLIKULTUURIDE TOODANG VÄHENE

Õlikultuuride puhul eeldatakse, et EL-28 kogutoodang väheneb ja jääb alla 30 miljoni tonni. Seda põhjustab peamiselt rapsi külvipinna vähenemine 4,5% võrra pärast põuda mõnedes liikmesriikides ning vihmasajud sügiskülvi ajal koos haiguste ja kahjurite suure mõjuga olukorras, kus pestitsiidide kättesaadavus järjest väheneb. Saagid peaksid eeldatavalt olema sarnased 2019. aastaga; EL-28 rapsiseemnete toodang jääb 16,3 miljoni tonni piiresse.

RAPSI KASVATAMISEST LOOBUTAKSE

2019. aasta augustikuine põud, millele järgnesid tugevad vihmad septembris, mõjutasid rapsi külvi mitmes piirkonnas, peamiselt Ühendkuningriigis, Taanis ja Prantsusmaal, aga ka Austrias, Belgias, Prantsusmaal, Tšehhis ja Slovakkias. EL 15-s ei tehta põllumajandustootjatele erandeid neonikotinoidide kasutamiseks seemnete töötlemisel. Tootjad loobuvad rapsi kasvatamast, sest risk on liiga kõrge. Putukamürkide kasutamise keelud viivad paljudes piirkondades tehnilisse ummikseisu ja rapsi kasvatamisest loobumiseni. Rapsi kasvatamise vähenemist kompenseerib mõningal määral sojauba ja päevalill, sest neid taimi külvatakse kevadel. Külviandmete põhjal eeldatakse kõigi valgukultuuride toodangu kasvu kokku 6%. Saagiprognose oli juunis veel liiga vara teha.

Copa-Cogeca õliseemnete töögrupi president Pedro Gallardo ütles, et tema arvates on ajalooliselt madal toodangu tase Euroopa viimaste aastate poliitilise lähenemisviisi tulemus: „Oleme piiranud biokütuste tootmist, kuid eirame piiramise mõju kõrvalsaadusena tekkivale valgusõdale, samal ajal aga tolereerime importi kolmandatest riikidest ja sealset metsade raadamist. Rapsiseemnete tootjad on muuhulgas pidanud võitlema haiguste ja kahjuritega, mis osutusid sel aastal eriti vastupidavaks. Kuna Euroopa ja riikide ametivõimud ei suuda mitmete taimekaitsevahendite lubasid pikendada ning puuduvad tõhusad alternatiivid, näiteks uued geneetilised meetodid, on Euroopa põllumeestel üha raskem rapsiseemet toota.“ Kui olukord püsib, võib selline kasvupinna vähenemine suurendada EL vajadust importida loomasöödaks valgurikkaid tooraineid, mis läheks täielikult vastuollu komisjoni eesmärkidega edendada Euroopas valgukultuuride tootmist. Rapsi kasvupinna oluline vähenemine võib mõnes Euroopa piirkonnas ohustada ka mesinduse elujõulisust.

MAAILMA TERAVILJATOODANG LÕÖB REKORDI

Rahvusvahelise teraviljanõukogu (ICG) andmete kohaselt on teraviljatoodang maailmas 2020/2021. a. rekordiliselt kõrge, kusjuures nisu- ja maisisaak on kõigi aegade kõrgeimal tasemel. 25. juunil avaldatud teraviljaturu aruande viimases numbris märgiti 2020/2021. a. kogutoodanguks 2237 milj. t, mis on 7 milj. t rohkem, kui kuu varem tehtud prognoos. 2019/2020. a. toodang on 2175 milj. t.

Rapsi kasvupinna oluline vähenemine võib mõnes EL piirkonnas ohustada mesinduse elujõulisust.

ELI KAUBANDUSPOLIITIKA VAADATAKSE ÜLE

Arvamust saab avaldada 15. septembrini

Euroopa Komisjon alustas 16. juunil Euroopa Liidu kaubanduspoliitika põhjalikku läbivaatamist, mille ühe osana kogutakse avaliku konsultatsiooni käigus arvamusi nii Euroopa Parlamendilt, liikmesriikidelt, sidusrühmadelt kui ka kodanikuühiskonnalt. Komisjoni eesmärk on saavutada konsensus, mille alusel kindlaks määrata ELi keskpika perspektiivi kaubanduspoliitika uued suunad, pidades silmas üha keerulisemat ülemaailmset majanduskeskkonda ja võttes arvesse praegusest kriisist saadud kogemusi.

EL ON MAAILMAKAUBANDUSE SUURJÕUD

Komisjoni asepresident Valdis Dombrovskis kirjeldas algatuse tutvustamisel ELi kui maailmakaubanduse suurjõudu ja rõhutas avatud ja reeglitel põhineva kaubanduse olulisust pärast COVID-19-st taastumist. Kaubandusvolinik Phil Hogan ütles, et meie kaubanduspoliitika peab kohanema, et olla tõhusam Euroopa huvide edendamisel. „Peame hoidma kaubavahetuse vaba ja õiglasena ning seda peavad toetama asjakohased eeskirjad nii EL-27s kui ka kogu maailmas,“ täpsustas iirlasest poliitik, lubades, et kuulatakse ära kõik osapooled. ELi ühisturg annab meile mõjuvõimu ja majandusliku mõju, et olla vaieldamatult maailma mõjukaim kaubanduspartner. Hogan märkis, et 32 aastat tagasi ennustas üks väga oluline Euroopa riigipea, et ühisturg on 21. sajandil Euroopa konkurentsivõime ja maailmaturu positsiooni jaoks tähtis, võib-olla peamine tegur. „Margaret Thatcheril oli õigus,“ lisas kaubandusvolinik. „Ta mõistis, et kaubanduses on suurus oluline - asjaolu, mis näib olevat ununenud mõnele tema järeltulijale,“ rääkis Hogan, täpsustades, et praegu toetab eksport kas otseselt või kaudselt ühte seitsmest töökohast EL-is. See on tervelt kaks kolmandikku rohkem kui 2000. aastal.

Juunis alustatud konsultatsiooni tulemusi võetakse arvesse aasta lõpus avaldatava teatise koostamisel. Läbivaatamisprotsess tervikuna on läbipaistev ja kaasav, hõlmates avalikku veebikonsultatsiooni, arutelusid Euroopa Parlamendi ja liikmesriikidega ning koostööd asjaomaste sidusrühmade ja kodanikuühiskonna esindajatega.

KONSULTATSIOON HÕLMAB PALJUSID TEEMASID

Konsultatsioon hõlmab kõiki olulisemaid ELi kaubanduspoliitikaga seotud teemasid, keskendudes eelkõige järgmisele:

- ELi majanduse ülesehitamine pärast koroonaviirust vastupidava ja kestlikuna;
- Maailma Kaubandusorganisatsiooni reformimine;
- ülemaailmsete kaubandusvõimaluste loomine ettevõtjatele, eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele;
- kaubanduspoliitika panuse maksimeerimine selliste oluliste üleilmsete probleemide lahendamisel nagu kliimamuutused, kestlik areng ja digiüleminek;
- kaubandus- ja investeerimissuhete tihendamine peamiste kaubanduspartneritega;
- võrdsete võimaluste edendamine ning ELi ettevõtjate ja kodanike kaitse.

Loe lähemalt [SIIT](#).

FAKTE ELI KAUBANDUSSUHETEST

Alates 2015. aastast on EL sõlminud uued kaubanduslepingud Ecuadori, Kanada ja Jaapaniga, majanduspartnerluslepingu Lõuna-Aafrika Arenguühendusega (SADC), majanduspartnerluse vahetulepingud Ghana ja Côte d'Ivoire'iga ning põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu Ukrainaga ning on hakanud neid lepinguid ellu viima. 36 miljonit ELi töökohta sõltub eksportimisest väljapoole ELi Aastatel 2000–2017 suurenes selliste ELi töökohtade arv, mis on seotud eksportimisega ülejäänud maailma, 66 %. See tähendab, et lisandus 14,3 miljonit ekspordiga seotud töökohta. Ekspordiga seotud töökohad on keskmiselt 12 % paremini tasustatud kui töökohad ülejäänud majanduses. 2018. aastal oli 33 % ELi ekspordist ja 29% ELi impordist kaetud sooduskaubanduslepingutega. 2018.a. oli ELi suurim sooduskaubanduspartner Šveits, kuhu oli suunatud 24 % sooduskorra alusel toimunud ELi ekspordist, järgnesid Türgi (12 %) ja Norra (8 %).

Loe lähemalt [SIIT](#).

**Eksport toetab kas
otseselt või
kaudselt ühte
seitsmest töökohast
EL-is.**

SUURBRITANNIA ÜLEMINEKU- PERIOOD LÕPEB SELLE AASTAGA

ÜK teatas kaupade piirikontrolli reeglid

12. juunil teatas Ühendkuningriik ELile ametlikult, et ei nõustu ülemineku- perioodi pikendamise ega taotle seda pärast 31. detsembrist 2020. Sellele 15. juunil järgnenud EL nõukogu, komisjoni ja parlamendi presidentide ning Ühendkuningriigi peaministri Boris Johnsoni kõrgetasemelisel kohtumisel esitasid pooled ühisavalduse, milles öeldi, et arvestavad Ühendkuningriigi otsust, mis tähendab, et ülemineku- periood lõpeb 31. detsembril. Nad toetasid plaane kõneluste intensiivistamiseks järgmisel kuul. Samuti kinnitasid nad oma pühendumust taganemislepingu täielikule ja õigeaegsele rakendamisele.

PIIRIKONTROLL HAKKAB KEHTIMA ETAPIVIISILISELT

Piirikontroll Suurbritanniasse imporditud ELi kaupade üle kehtestatakse ülemineku- perioodi lõpus etapiviisiliselt, et anda koroonaviirusest mõjutatud ettevõtetele rohkem aega ettevalmistamiseks.

Etapid on järgmised:

- **Alates jaanuarist 2021:** kauplejad, kes impordivad tavakaupu, hõlmates kõike riietest elektroonikani, peavad valmistuma põhilisteks tollinõueteks, näiteks pidama importkaupade kohta piisavat arvestust. Neil on tollideklaratsioonide täitmiseks aega kuni kuus kuud. Ehkki tariifid tuleb maksta kogu impordi eest, saab makseid edasi lükata kuni tollideklaratsiooni esitamiseni. Kontrollitakse selliseid kaupu nagu alkohol ja tubakas. Samuti peavad ettevõtted kaaluma, kuidas nad imporditud kaupadele käibemaksu arvestavad. Samuti teostatakse füüsilist kontrolli kõigi kõrge riskiga elusloomade ja taimede üle kas sihtpunktis või muudes heakskiidetud ruumides.
- **Alates 2021. aasta aprillist:** kõigi loomset päritolu toodete (näiteks liha, lemmikloomatoit, mesi, piim või munatooted) ning kõigi tai- mede ja taimsete saaduste jaoks on vaja eelteavet ja asjakohaseid tervishoiudokumente.
- **Alates juulist 2021:** kõiki kaupu vedavad kauplejad peavad impordikohas esitama deklaratsioonid ja maksma vastavad tariifid. Nõutakse täielikke ohutus- ja turbedeklaratsioone, samas kui SPS- toodete puhul suureneb füüsiline kontroll ja proovide võtmine: loomade, taimede ja - nende toodete kontroll toimub nüüd Suurbritannia piiripunktides.

ÜHENDKUNINGRIIGI ELANIKUD EI SOOVI MADALATE STANDARDITEGA IMPORTTOITU

Miljon inimest allkirjastas Ühendkuningriigis petitsiooni, milles kutsutakse valitsust üles tagama, et tulevased kaubanduslepingu ei ooks kaasa selliste toiduainete importi, mille tootmisel kehtivad standardid on ÜK-s ebaseaduslikud. Petitsiooni koostanud Inglismaa ja Walesi Riiklik Põllumeeste Liit (NFU) teatas, et üldsuse toetus saavutati kahe nädalaga. Liggi 78 000 inimest oli pöördunud parlamendiliikmete poole palvega toetada kaubanduse, toidu ja põllumajanduse standardite komisjoni, et tagada imporditud toidu vastavus ÜK standarditele. NFU president Minette Batters ütles, et vastuseis toidu impordile, mille tootmine ÜK-s oleks ebaseaduslik, oli selge signaal sellest, kui kirglik on Briti üldsus selle teema suhtes. Ta kutsus valitsust üles andma Suurbritannia rahvale garantiid, et nad on nende muresid kuulnud. Briti üldsus ei soovi klooriga töödeldud kanaliha või hormoone sisaldavat veiseliha oma supermarketi riiulitele, samuti mitte imporditud toitu, mis on toodetud madalamate loomade heaolu- või keskkonnanormide järgi, kui see ÜK-s seaduslikult lubatud on, ütles NFU juhataja. ÜK rahvusvahelise kaubanduse sekretär Liz Truss on korduvalt rõhutanud, et toidutootmise standardeid ei alandata. Briti põllumajandustootjad peavad uutest kaubanduslepingutest kasu saama ja ei kahjustata nende kõrgeid loomade heaolu standardeid. Suurbritannia valitsust peetakse siiski küllalt innukaks kahepoolse kokkuleppe saavutamisel Washingtoniga, mistõttu võidakse alla anda survele Ameerika toidu impordi aktsepteerimiseks. Seni niisuguseid tooteid Suurbritanniasse ei impordita, sest Ameerika toidutootmise viisid ei vasta ELi standarditele, mis ÜK-s üleminekuajal veel kehtivad.

Briti tarbijad ei soovi klooriga töödeldud kanaliha ega kasvuhormoone sisaldavat veiseliha.

ELI PÕLLUMAJANDUS- TOOTJATE RAHAVAJADUS ON MÄRKIMISVÄÄRNE

Finantsinstrumentidel on võtmeroll

Tuginedes 7600 põllumajandustootja ja 2200 toidutööstuse tagasisidele, tuuakse 24 ELi liikmesriiki hõlmavas *fi-compassi* aruandes välja peamised mured, millega on need kaks rühma silmitsi seoses rahastamisele juurdepääsuga. ELi põllumajandussektori rahastamislünga hinnanguliseks suuruseks on 19,8 – 46,6 miljardit eurot, samas kui toiduainetööstuses on hinnanguline rahavajadus pisut üle 12,8 miljardi euro. Neid rahalisi vajadusi suurendab praegune kriis tõenäoliselt veelgi.

Aruannetest selgub, et enamikus Euroopa riikides kehtivad põllumajanduse finantseerimisel kõrgemad intressimäärad ja ebasoodsad tingimused võrreldes teiste majandussektoritega. Lisaks leiti, et olenemata sektori tulemuslikkusest ei olnud laenamise ja tagasimaksmise tingimused piisavalt paindlikud - seda aga on põllumajanduses eriti vaja.

fi-compass (Euroopa Komisjoni Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondi ESIFi talituste ja Euroopa Investeerimispanka ühine algatus) analüüsis üksikasjalikult finantskeskkonda, milles tegutsevad põllumehed ja töötlejad igas riigis. See hõlmab pangandussüsteeme, kahe sektori peamisi rahandussubjekte ning laenude, garantiide ja mitmesuguste riiklike ja / või EL-i rahastatavate finantskeemidena pakutavat. Aruanded pakuvad ka riigipõhiseid järeldusi olemasolevate finantsinstrumentide täiustamise ja uute loomise kohta. Samuti tuvastatakse nõrgad küljed, mis on seotud põllumeeste vähese finantskirjaoskuse ja pankade põllumajandusteadmiste puudumisega.

Financial needs in the agriculture and agri-food sectors in Estonia

June 2020

Kui suurteil põllumajandusettevõtetel näib olevat üsna lihtne juurdepääs rahastamisele, siis noored põllumajandustootjad ja uustulnukad kuuluvad enim raskustest mõjutatud rühmadesse ning sageli puuduvad neil piisavad rahastamisvõimalused. Väikestel põllumajandusettevõtetel on arendustegevusteks vajalikele investeeringutele juurdepääsu osas raskusi, sest tagatistena kasutatavad varad ja äriplaanide koostamiseks vajalikud oskused puuduvad.

Töötleva tööstuse osas näitas analüüs paremat finantskeskkonda, kus rahastamisallikate mitmekesisus on põllumajandusega võrreldes suurem. Aruannetes leiti, et selles sektoris on rohkem finantsinstrumente, ehkki võimalusi nende pakumise ja hõlmatuse parandamiseks on endiselt. Lisaks leiti selles sektoris, et idufirmadel ja innovaatilistel ettevõtetel on kõige raskem leida oma tegevuse alustamiseks või laiendamiseks vajalikku kapitali.

Järgmisel ÜPP perioodil 2021-27 võiks Euroopa Maaelu Arenu Põllumajandusfondist (EAFRD) kasutavaid rahastamisvahendeid kasutada eraldiseisva käibekapitali, investeringute, kapitali tagasimaksete rahastamiseks ning kombinatsioonidena toetustest ja intressitoetustest.

Loe *fi-compassi* aruannet (sh Eesti kohta) [SIIT](#).

**Kui suurteil
põllumajandusettevõtetel
on lihtne juurdepääs
rahastamisele, siis noortel
ja uustulnukatel
rahastamisvõimalused
sageli puuduvad.**

EUROOPA PÕLLUMEESTE KINDLUSTUNNE KÕIGUB

Copa-Cogeca uuris põllumeeste meeleolu

Eli põllumeeste kindlustunde uuring viidi 2020. aasta esimesel poolaastal läbi kümnes EL-i liikmesriigis ja see näitas tootjate meeleolu kerget paranemist võrreldes 2019. aasta sügisega. Kuid see tõus ei olnud piisav negatiivsete tunnete korvamiseks, mis oli endiselt tunda kõigis liikmesriikides. Uuring viidi läbi COVID-19 pandeemia varases staadiumis, mis tähendab, et seda konteksti tuleks hoolikalt silmas pidada. Tulemused on riigiti erinevad ja ei võta arvesse pandeemia mõju tootmisele ja HoReCa kanalitele. Uuringus osalesid Belgia (Flandria), Saksamaa, Prantsusmaa, Ungari, Itaalia, Hollandi, Poola, Rumeenia, Rootsi ja Ühendkuningriigi (Inglismaa ja Wales) põllumehed.

KINDLUSTUNNE ON LANGENUD ITAALIAS JA HOLLANDIS

Põllumeeste meeleolu ei muutunud selle ja eelmise uuringu võrdluses drastiliselt. Ehkki uuringus ei kajastu pandeemia üldine mõju täielikult, mõjutas pandeemia mõnda riiki, näiteks Itaaliat, kus meeleolu on halvenenud. Itaaliat tabas pandeemia kõige raskemalt juba varakult ning see vähendas põllumeeste kindlustunnet järsult. Arusaadavalt tulenesid Itaalia raskused hooajatootajate leidmise püüdlustest, HoReCa kanalite sulgemisest ja suurest mõjust kolmandate riikide veininõudlusele, mis kajastub selgelt uuringu tulemustes. Ka Hollandi põllumeeste kindlustunne on madal, mis on seletatav peamiselt nõudluse vähenemisega aiandus- ja lillekasvatusektoris, kus kõrghooaeg on kevadel. Sealih- ja linnukasvatusektoris olukord aga praktiliselt ei muutunud. Prognooside kohaselt väheneb Hollandi tootjate kindlustunne mõne sektori vältimatu kokkuvarisemise ning müügihindade ja tootmismahdade languse tõttu veelgi.

SAKSAMAAL SUHTELISELT VÄHE RASKUSI

Küsimusele, kas põllumeestel esines pandeemia ajal oma talusid juhtides probleeme või raskusi, siis kõige positiivsemalt vastasid Saksamaa tootjad. 62% Saksamaa talupidajatest väitis, et neil ei olnud raskusi, järgnesid Itaalia (56%) ja Ungari (46%).). Esikohal oli Belgia, kus 72% küsitletutest nõustus, et nad on kokku puutunud väiksemate raskustega. Probleemid, millega põllumehed kõige sagedamini kokku puutusid, olid ilmastikuolud, sisendite kulud, põllumajandustoodete hindade langus ja keskkonnaalased eeskirjad.

Chart 1 – EU-10* confidence index development

Compiled by Copa-Cogeca using national data

31% Prantsusmaa ja 33% Saksa põllumajandustootjatest nõustus, et avalikkuse kriitika mõjutas nende motivatsiooni tegevust jätkata.

PÕLLUMEHED KAOTAVAD KRIITIKA TÕTTU MOTIVATSIOONI

Kas ühiskonna kriitika mõjub põllumeeste meeleolule? Copa-Cogeca uuringu tulemused näitasid, et kõige enam kritiseeriti Prantsuse ja Saksamaa põllumehi, samas kui Itaalias ja Ungaris tundus selle suundumuse mõju väiksem. Nii Prantsusmaal kui ka Saksamaal teatas üle 30% põllumajandustootjatest, et kriitika mõjutas selgelt nende motivatsiooni jätkata põllumajandustegevust. Viimase kuue kuu jooksul on kriitilised märkused põllumajandustegevuse kohta avalikus arutelus sagenenud. 75% Prantsuse tootjatest nõustus, et nende põllumajandustavasid on kritiseeritud ja 48% leidis, et kriitiliste kommentaaride arv on võrreldes eelmiste kvartalitega järsult kasvanud. Saksamaa tuli teiseks - 59% põllumajandustootjatest arvas, et nende tegevust on kritiseeritud, samal ajal kui Ungaris ja Itaalias osutus avaliku diskursuse kriitika väiksemaks (vastavalt 38% ja 12%).

Küsimusele, kas kriitika, millega nad kokku puutusid kas otse või avaliku arutelu kaudu, on vähendanud nende motivatsiooni põllumajandustegevuse jätkamiseks, nõustus sellega 12% Itaalia tootjatest vaatamata nende madalale kriitikaprotsendile. Prantsusmaa kõrge kriitikaprotsent tähendas, et 31% Prantsuse põllumajandustootjate jaoks mõjutab kriitika otseselt nende motivatsiooni. Saksamaal leidis 33% põllumajandustootjaid, et avalik ja otsene kriitika mõjutas neid.

Selline tulemus põllumajandustootjate motivatsiooni languse kohta võib tuua kaasa täiendavaid probleeme ja sotsiaalmajandulikke mõjusid. Siiski, kõikides küsitletud liikmesriikides ei tundu kriitika ulatus otseselt põllumeeste motivatsiooniga seotud olevat.

Loe lähemalt [SIIT](#).

TEHISINTELLEKTI KASUTAMISEST PÕLLUMAJANDUSES

Copa-Cogeca avaldas põhimõtted, mida silmas pidada tehisintellekti kasutamise edendamisel

Euroopa Komisjon avaldas veebruaris valge raamatu tehisintellekti kohta, milles visandatakse poliitikavariandid kahe võrdse eesmärgi saavutamiseks: soodustada tehisintellekti (TI) kasutuselevõttu ja tegeleda selle uue tehnoloogia teatavate kasutusviisidega seotud riskidega. Ühtlasi kutsus komisjon üles kõiki huvitatud isikuid esitama oma kommentaare valges raamatus kirjeldatule.

TI PAKUB PÕLLUMAJANDUSSEKTORILE OLULISI VÕIMALUSI

Copa-Cogeca leiab, et tehisintellekt (TI) kasutuselevõtt on kasulik vahend põllumeestele märkimisväärse tõhususe ja tootlikkuse kasvu saavutamiseks, mis võib tugevdada Euroopa põllumajanduse konkurentsivõimet, rakendades samal ajal ELi roheleppe ambitsioonikaid eesmärgi, vähendades keskkonnamõju ja parandades väärtusahela toimimist (nt teabevahetus tarbija ja tootja vahel). TI ja robotika kasutamine võib aidata põllumajandusvaldkonnas lahendada mõningaid tööjõupuuduse ja ohutustehnikaga seotud probleeme (nt teha korduvaid tööoperatsioone rasketes keskkonnaningimustes), parandades samal ajal saagikust, optimeerides sisendite kasutamist (nt dronide kasutamine madala riskiastmega ainete pritsimisel) ja juurdepääsu parandamine raskesti ligipääsetavatele piirkondadele.

PÕLLUMAJANDUSTOOTJA ROLL JÄÄB KESKSELE KOHALE

Praegu on TI põllumajanduses kasutamine koondumas kolme põhikategooriasse: robotika / automaatika, seire ja ennustav analüüs. Tulevikus täiendatakse otsuste langetamist põllumajanduses masina- ja tarkvarauuendustega, kuid põllumajandustootja roll jääb keskseks ja oluliseks osaks kõigis looma- ja taimekasvatustappides, ka uue taseme juhtimisteabe, automatiseerimise ja kasutatavate teadmiste korral, mis praegu on veel kättesaamatud.

PÕLLUMEESTEL PEAB OLEMA JUURDEPÄÄS TIPP-TEHNOLOOGIALE

Kõik EL selleleemalised poliitika peavad ühtlustatult suunama jõupingutused põllumajanduse ja toidu tarneahelale juurdepääsu ja investeerimise võimaldamiseks uuenduslikesse ja tipptasemel tehnoloogiasse. Investeeringud tehnoloogiasse peavad olema kulutõhusad, maksimeerides väärtust.

PÕLLUMEHED PEAVAD OMALOODUD VÄÄRTUSEST KASU SAAMA

TI peamine omadus on iseseisev õppimine ja täiustamine tegevuse käigus. Põllumehed annavad väärtusliku panuse antud tehnoloogia pidevasse täiustamisse iga kord, kui seda kasutatakse. Vajalik on arutelu selle üle, kuidas hüvitatakse põllumajandustootjatele nende rolli väärtuse loomisel (nt nende andmete esitamine) ja kuidas tagada, et põllumehed ise omaloodud väärtust edaspidi kasutada saaksid. On vaja tagada, et TI-toega toodete ja teenuste kasutamisel oleksid privaatsus ja isikuandmed piisavalt kaitstud. Samuti on vaja tagada, et TI süsteemide hilisem kasutamine ei tooks kaasa diskrimineerimist (nt põllumajandustootjate profiilide koostamine jne). Rõhutame, et TI ja andmete kasutamisel on läbipaistvus ja põllumajandustootjate õigusi austav juhtimisraamistik, sealhulgas nõusolek, juurdepääs andmetele ja nende kontrollimine, usalduse võitmiseks väga tähtsad.

Lisaks on hea infrastruktuur, teenused ja kiire lairibaühendus põllumajandussektori ja kogu maapiirkondade konkurentsivõime ja jätkusuutlikkuse jaoks üliolulised.

Lehe väljaandmist toetab:

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Põllumajanduskoda

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Pärnu mnt. 141
Tallinn 11314
Telefon: 6009 349
E-post: info@epkk.ee
www.epkk.ee